

**STUDY ON LOCAL GEO-ECOSYSTEM OF GOAT FARMING:
A CASE STUDY OF UBONRATCHATHANI PROVINCE,
THAILAND**

JUMPOL KULLAVANIJAYA

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE
(ENVIRONMENTAL PLANNING FOR COMMUNITY
AND RURAL DEVELOPMENT)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY
2007**

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

ศึกษาภูมิเวศท้องถิ่นของการเลี้ยงแพะ : กรณีศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี ประเทศไทย
(STUDY ON LOCAL GEO-ECOSYSTEM OF GOAT FARMING: A CASE STUDY OF
UBONRATCHATHANI PROVINCE, THAILAND)

จุมพล กุลละวณิชย์ 4837166 ENRD/M

วท.ม.(การวางแผนสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาชุมชนและชนบท)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : สมพงษ์ ชงไชย, D.Tech.Ed., นงนภัศ เทียงกมล, Ed.D.,
วลัยรัตน์ คณิตประศาสน์, Ph.d.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา สํารวจ และวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันของการทำศุสัตว์แพะ วิเคราะห์ระบบภูมิเวศท้องถิ่น รวมถึงประเมินความเหมาะสมระหว่างระบบภูมิเวศท้องถิ่นกับการเลี้ยงแพะ มี ขั้นตอนการวิจัย 2 ขั้นตอนคือ การวิจัยเอกสาร และการวิจัยเชิงสำรวจ โดยพื้นที่ที่ทำการวิจัย คือ จังหวัด อุบลราชธานี ดำเนินการวิจัยระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2549 ถึงเดือนเมษายน 2550 ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจาก เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะ โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

ผลการวิจัยพบว่า จังหวัดอุบลราชธานีแบ่งพื้นที่ตามเส้นละติจูดและระดับความสูงจึงได้ 3 พื้นที่เรียง ตามลำดับพื้นที่ที่มีสภาพภูมิเวศที่เหมาะสมต่อการเลี้ยงแพะมากที่สุด ได้แก่ พื้นที่จังหวัดอุบลราชธานีตอนใต้ ได้แก่จุดศึกษาอำเภอน้ำขุ่น รongลงมากคือ พื้นที่จังหวัดอุบลราชธานีตอนเหนือ ได้แก่จุดศึกษาอำเภอเขมราฐ และ พื้นที่จังหวัดอุบลราชธานีตอนกลาง ได้แก่จุดศึกษาอำเภอเมือง จากกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะในจังหวัด อุบลราชธานี จำนวน 4 ราย ใน 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง 2 ราย อำเภอน้ำขุ่น 1 รายและอำเภอเขมราฐ 1 ราย การ ประเมินใช้เกณฑ์การพิจารณาใน องค์ประกอบ 4 ด้าน คือ 1)ด้านบุคคลากร 2)ด้านอุปกรณ์และเครื่องมือ 3) ด้าน องค์ความรู้ 4)ระบบการจัดการ พบว่า พื้นที่ในอำเภอน้ำขุ่นมีความเหมาะสมที่สุดทางด้านระบบภูมิเวศ อำเภอ เขมราฐ และอำเภอเมืองตามลำดับ นอกจากนี้เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะในอำเภอเมืองมีการทำโรงเรือนที่เป็นรูปแบบ กว่ารายอื่น สิ่งที่น่าสนใจคือเกษตรกรในอำเภอน้ำขุ่นมีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเลี้ยงแพะ เกษตรกรใน อำเภอเมืองและอำเภอเขมราฐมีการนำมูลแพะไปทำปุ๋ยใส่ในนาข้าวและแปลงยูคาลิปตัส

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานให้หน่วยงานในการส่งเสริมศุ สัตว์แพะและควรให้ความรู้ 4 ด้าน ดังที่กล่าวมา ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรจัดตั้งต้นแบบวิสาหกิจ ชุมชนในการเลี้ยงแพะเป็นตัวอย่าง ควรศึกษาเพื่อจำแนกภูมิเวศของการเลี้ยงแพะให้ชัดเจน และตรวจสอบพืช พันธุ์ท้องถิ่นในกลุ่มต้นไม้ที่เป็นหนามท้องถิ่นทั้งหมดเพื่อเป็นอาหารสำหรับแพะ

STUDY ON LOCAL GEO-ECOSYSTEM OF GOAT FARMING: A CASE STUDY OF UBONRATCHATHANI PROVINCE, THAILAND

JUMPOL KULLAVANIJAYA 4837166 ENRD/M

M.Sc. (ENVIRONMENTAL PLANNING FOR COMMUNITY AND RURAL DEVELOPMENT)

**THESIS ADVISORS: SOMPONG THONGCHAI, D.Tech.Ed.,
NONGNAPAS THIENGKAMOL,Ed.D., WALAIRAT TUNTAPRASART, Ph.D.**

ABSTRACT

The purposes of this research are to identify the Geo-Ecosystem, survey and analyse state of economy related to goat cattle, analysisituation and trend of goat farming, and assess suitable relation between Geo-Ecosystem and goat farming. This research consists of 2 parts, documentary research and survey research. This study was conducted in Ubonratchathani Province, Thailand, from November 2006 until April 2007 by purposive sampling technique.

The study site was classified by latitude and altitude into 3 areas based on Mool River. There were two goat farms in Mueang, one is in Kem Ma Rat (in the north) and another one in Num Yuen (in the south). The assessment was considered in 4 elements: 1) Personnel, 2) Equipment and tools, 3) Knowledge and 4) Management system. The results show that the goat farm in Nam Yuen is the most suitable in aspect of Geo-Ecosystem following with Kem Ma Rat and Mueang, respectively. In addition, goat farming in Mueang presents good equipments and tools comparing with another farm. Interestingly, agriculturists in Num Yeun apply local wisdom to goat raising whereas in Mueang has well-designed of pens. Moreover, some farms utilise waste of goat excretion to be fertilizer in plantation and rice field.

The advantages of this research are better understanding between Geo-Ecosystem and goat farming and enhance knowledge to related people on livestock. Furthermore, knowledge of 4 dimensions should be promoted in order to create a goat community business further.

**KEY WORDS: LOCAL GEO-ECOSYSTEM, GOAT FARMING,
UBONRATCHATHANI PROVINCE, THAILAND**

124 pp.